

מסורת הש"ס

הכונס פרק ששי בבא קמא

גה.

עין משפט
גר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ג
מחלבת טק מחון
הלכה יא סג עין פו
טושיע ח"מ סימן של
ספ"ק 6:
בב ה מ"י שם הלכה יב
וע"י הכנסת ונתינת
טושיע שם ספ"ק 3:

6) (מדרש גב. כ"ב גנ.),
7) (ב"מ ג.נ. 1.) 8) (שם 1.)
9) (שם 1.) 10) (שם 1.)
11) (שם 1.) 12) (שם 1.)

גליון הש"ס
גמ' איבער לך עבודי. עין
כתיב דף 25 ע"פ חופות
ד"ה איבער לך:

לא מבעיא אכלה דמשלמת. מיהא מה שנהניא אע"ג דלא פשע
בשמיכתה דהא נהניא: אכל נהכסא. דאפי' בההיא הזיקא אנטסה
הוא: אימא. האי צעל השדה מבריה ארי מנכסי חבירו הוא
שהזיל את בהמת חבירו שלא נהכסא נקרקע ומלוה הוא דעבד
ומידי לא לסקול קמ"ל: שטחלקה
במימי רגליה. מרה"ר לגינה דלחוסא
דלא סלקא אדעמיה הוא: לא שנו.
דמה שנהניא הוא דמשלמת ולא מה
שהזיקה: אלא. שאכלה מיד באותה
ערוגה שנפלה שם דכיון דאנטסה
היא נפילה אנטסה היא נמי באפילתה
דכיון דחזיא לתנווא חומה לא
מוקמה אנפשה: אכל. הלכה מערוגה
לערוגה ואכלה משלמת מה שהזיקה:
לא סימא עד שפלא לדעם. שדעו
הנעלים שיפלא: וסחור לדעם.
שלא נעל בפניה כראוי: אלא כיון
שיפלא לדעם. שדעו נתיאמה:
אף על גב שחורה שלא לדעם.
דהשתא לא סגי לה בשמירה
פחותה דלמר ליה כיון דילפא כו':
סחלו כשפיעה. גבלו ליה היה
לו לשמרה שלא תכנס ותאכל:
ופוטו באונס. לא היה יודע שחלל:
ולאסטמורי

א"נ מבריה ארי מנכסי חבירו לית ליה פסידא. ואת"ו והרי פורע
חובו דחשבינן ליה מבריה ארי בריש אין בין המודר (מדרס
ג.) אע"ג דלית ליה פסידא וי"ל דהכי פ"י מבריה ארי
מדמעו אפי' אית ליה פסידא כמו
פורע חובו חשיב מבריה ארי האי
שלא מדמעו אפי' מבריה ארי מנכסי
חבירו אפי' כשאינו מדעו אלא
חבירו מכריחו להבריח ארי מעדו
לית ליה פסידא למבריה האי אית ליה
פסידא וכיון דאיכא תמי שללא
מדעו ואית ליה פסידא לא חשיב
מבריה ארי אכל מדעו אפי' אית
ליה פסידא או שלא מדעו ולית
ליה פסידא חשיב מבריה ארי ואין
עוין לו אפי' שכרו ואית דבוקף
השוכר (את) הפועלים (ב"מ ג.): אמר
דשומר חנם שיהיה לו לקדם בריעים
ומקלות ולא קדם חייב ומפרש שומר
חנם בחנם ושי' בשכר ומסקי דחור
וגועל מבי' ומשמע דשומר חנם לא
מחייב לקדם בשכר אכל כ"ש אם
קדם בשכר דשפיר עבד ומוחייב לו
מה שהזיק ומסכנא דה"ה איניש
דעלמא שאינו שומר וגם שכר עלמו
עלמו שמוטל עליו להחמיק ולשמור
לאיניש דעלמא ועוד אמרינן בהגוזל
במרא (לקמן דף קטו): שטף נהר
חמורו וחמור חבירו והניח שלו והזיל
של חבירו אין לו אלא שכרו ושכרו
מיהא שקיל ולא אמרינן מבריה ארי
בעלמא הוא וכן משיב אבידה שנתן
לו שכר כפועל בטל (ב"מ דף ג.) ואת
לא אמר דליהוי כמבריה ארי בעלמא
ולא יטול כלום ואין לומר דבכל הנהו

לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת אע"פ שחורה שלא לדעת מ"ט
דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשחמטא להתם רהטא: ירדה כדרכה
והזיקה משלמת מה שהזיקה: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והזיקה
במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר "תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב
לא חיובי לך כי חיובי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס
פמור מאי מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פמור או דלמא הכא
כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה
ולאסטמורי

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שישיב אבידתו של חבירו אכל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה
דהא הכא בשמעין משמע דאי היה מדעו היה חשיב מבריה ארי ולא היה נוטל כלום אעפ"י שהוא מזיל חבירו מן ההפסד לא עשו
תקנה וגרסא לר"י דמבריה ארי שאינו נוטל שכר היינו כשאין הדבר ברור שיבא לידי הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יש
כאן הארי אם לא ואין מזילו אלא מדאגה ומן הפסד שדואג שמה יבא אכל אם הדבר ברור שיבא לידי הפסד ולידי דריסת הארי
או מזיל מפי הארי עלמו או ודאי נוטל שכרו כמו שטף נהר חמור חבירו וכן דשמעין מיירי שהזילו ויקות מנענע בעלמא שאין צעל
הנהמה רואה שחכט בהמתו בדרך ומלעטר אע"פ שלא היו דמיה נפחתינן נכך ולכן היה נחשב מבריה ארי אי היה מדעו ופורע
חובו אין מזילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחמייב לו ואינו מזילו אלא מנענע בעלמא וחשיב מבריה
ארי א"ג דמפרש עממא צירושלמי דכחונות (פ"ג) וצנדרים (פ"ד) מסיפא היונא ליה ומחיל ליה ואפי' נבשחון מסיפא היונא ליה
והייב ליה משכנוי ואפי' צנ"ח דוחק עלמו מסיק לה צירושלמי וגרסא דהעטם משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה נני אדם שהיו
פורעין עובדי כי דרך אהובים שמרממים על אהוביהם להזיל מן הצער הזה דהיינו מעין אומו טעם והא דקרי בחוקת הכמים (ב"ב
דף ג.) מבריה ארי נתן כרור והועיל נטל כרור והועיל דסכר מינה מיהא והזיק מינה מיהא אע"פ שמזילה מהפסד שהיה נהר שוטפה
לא נקט לשון מבריה ארי לענין שיפטר חבירו משכר הברחתו אלא כלומר דאין זה חוקה דאין זה מיקון כמו רפך בה פורתא או
על וגדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תבא לידי קלקול וריבוי גרסון פסק בהשואה אחת על אגם עכו"ם שאגם ביתו של ישראל
וכא ישראל אחת ממנו שלא יחזיר לנעלים בהנא חוב ומחמת חוב ומחמת חוב ור"י אמר
אנפרות אין בו משום סיקריקון שאם החזיק עכו"ם נקרקע על ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו
מסור בידו להרגו אין בו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לא בא לו שעה לכופו הלך אין מכירת העכו"ם מכירה כלל ור"י אמר
לגמרי דלא חשיב מבריה ארי כיון שמזילו מן ההפסד ואפי' קנאו בשווי מזילו מהפסד הוא כמו מקדים בריעים ובמקלות בשכר
דאמרינן שנתן שכר עד כדי דמיה ונ"מ לכשרא דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה
חור לנעלים בדמים הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מזילו מן ההפסד אעפ"כ אין לדמותו כלל למבריה ארי דכיון שילא הבית מחוקת
ישראל ובא ליד הנכרי חוה מוציא מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למבריה ארי ונטול מה שהנהו ואותם היהודים הנכורים
מעירם והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אלא הניח הקרקעות ביד אחרים לפדוע מהן טסקא אומר
ר"י שאם בא ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לנעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו במדינה
שכספיותינו שמשפט היהודים לעמוד כמו פרחים בכל מקום שירצו ובדין מלכותא היו חופסין שלא יחזיק המושל בנחלת היהודים כשילאו
מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגו"י ואם יש שר שבה לנשות את הדין ולעשות דין לעלמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה
הדין אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג.) והיא שמשכיב נכסי חבירו אין דומה כלל למבריה ארי כגון יורד
למוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקף את חבירו משלש רוחותיה וכגון ההוא דהאומנין (ב"מ דף ע.) השוכר את הפועל
לעשות בשלו והרסוהו בשל חבירו דנטול מבשל הבית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה
אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעו אלא ירעה יתנה (עם) המזיל לשלם חמורו ועוד
דע"כ מיירי ביכול להזיל על ידי הדחק דאלי"כ לימא ליה מהפקר קזיכנא כדאמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו עוין לו
דמסתמא יתחא ליה שכל מי שזיל יטול שכר כל זמן שלא יתנה בידו אין יכול להזיל אלא ע"י הדחק: לא שנו אלא באותה
ערוגה. דכיון שפילגה באותה ערוגה באונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אלא מערוגה לערוגה היו כשדה אחר:

שמן